

DIENOS ŽINIOS Nr.60/680

Seligenstadtas, 1948 m. kovo 17 d., trečiadienis.

SIANDIEN KALBES PREZIDENTAS TRUMANAS

LONDONAS. Siandien specialiai susauktame bendrame JAV senato ir kongreso posėdyje kalbes prez. Trumanas. Tatai laikoma labai svarbiu ivykiu, nes tokie bendri posėdziai saukiami itin svarbiais atvejais. Jau ilgesni laika JAV spauda ir kai kurie politiniai sluoksniai nurodinejo, jog sarisyje su Europos ivykiais JAV turi aiskiai apibrezti savo laikysena ir paziuras Sov.S-gos politikos atzvilgiu. Pazymima, kad vakar prez. Trumanas taresi su savo politiniais, ukiniiais ir kariniais patarejais.

JAV kongreso pirmininkas Martin vakar pareiske, jog del sovietu pasistumejimu Europoje pasaulio taika, o kartu ir JAV saugumas yra atsidure dideliame pavojuje. Todel JAV turi buti stiprios, gi jos oro ir juru pajegos privalo dominuoti pasaulyje, o zemyno kariuomene turi buti apginkluota paciais moderniskiausiais ginklais.

Korespondentai spelioja, jog sarisyje su sios dienos prez.Trumano kalba vakar buvo susirinke slapto posedzio JAV zemyno, oro ir juros karo pajegu vadai. Apie sio pasitarimo tema nie nieko nepranesama.

16 VALSTYBIU KONFERENCIJA BAIGTA

HAMBURGAS. 16 valstybiu k-ja, visiems jos dalyviams vieningai susitarus, vakar buvo baigta. Pagal birtu ir prancuzu pasiulyma vienasbalsiai nutarta ir Vokietija itraukti i Europos ukini atsistatyme pagal Marsalio plana. Busimuose pasitarimuose bus isileisti ir Vakaru Vokietijos atstovai, kuriais bus militarines administracijos igaliotiniai kartu su vokieciu patarejais. Portugalija pasiule priimti ir Ispanija, taciau, kol joje nebus iverstas tikrai demokratinis rezimas, jos dalyvavimo klausimas paliko atviras. Vakaryksciame k-jos posedyje isrinkta komisija, kuri paruos atitinkamu valstybiu tarybes statuta ir sutarties teksta, pagal kuria suinteresuotos valstybes bus priimtos dalyvauti Marsalio plano realizavime. Dabar k-jos darbas toliau bus tesiamas ivairiose komisijose.

NORVEGIJA GINKLUOJASI

LONDONAS. Norvegijos parlamentas kariuomenes reikalams papildomai paskyre 100 milijonu kronu (20 milijonu doleriu). Pries si paskyrima balsavo tik vieni komunistai.

NAUJI STREIKAI JAVALSTYBESĖ

LONDONAS. JAVAlstybese streikuoja apie 200.000 angliakasiu. Manoma, jog netrukus sis skaicius padvigubes. Streikuojantieji reikalauja padidinti senatves rentas ir kt. Prie streiko prisidejo ir dalis mesos pramones darbininku. Tikima, jog si kartá pries streikus prez. Trumanas ims is grieztu priemoni, kurios yra jam suteiktos pagal istatyma tvarkanti darbininku ir darbdaviu santykius krastui svarbiose pramones sakose.

LIBANAS GRASINA JAVAlSTYBEMS

LONDONAS. S. Taryboje Libano atstovas vakar pagrasino JAVAlstybems, kad jeigu jos ir toliau rems Palestinos padalinimo plana, tai visi arabiskieji krastai nutrauks su JAV ukinius ir prekybinius santykius. Be to, JAV turincios nepamirsti, kad siuo metu tik arabu v'stybes sudaro ta pylima, kuris sulaiko komunizmo smelkimasi i Artimuosius Rytus.

VOKIECIAMS PADIDINAMOS MAISTO NORMOS

STUTTGARTAS. Frankfurto britu-amerikieciu istaigos pranesa, jog bizonoje gyvena vokieciai nuo s.m. balandzio 1 d. gaus padidintas maisto normas: prie esamos normos jie gaus dar po 100 gramu riebalu, 500 gr cukraus, 500 g dziovintu darzoviu arba 100 g dziovintos zuvies ir kt. per menesi. Sisai maisto padidinimas pasidare imanomas tik del to, kad padidejo is JAV maisto produktu importas.

STOVYKLOS KRONIKA

RYTOJ ATVYKSTA NOTARAS. Primenama, kad rytoj, kovo 18 d., atvyksta notaras. Todel visi paskirtieji asmens privalo swirtu laiku atvykti komiteto rastinen dokumentu sutvarkyti, nes notaras si karta Seligenstadte savo darba galutinai baigs.

ATSIIMKITE MALKAS ! Stovyklos gyventojai sio menesio malkas privalo atsiimti iki kovo 23 d., nes veliau pagal turimas korteles jos nebus duodamos. Naujos malku korteles (balandzio menesiui.) bus isduotos kovo 25 d.

Darbu Vadovas

VAIKU SVEIKATOS TIKRINIMAS. Pranesama, kad kovo 18 d. 14-16 val. bus tikrinama iki 6 metu amziaus vaiku sveikata .

D e m e s i o !

Siandien atidarytas Tautodailes skyrius. Kas nori isigyti tremtyje musu menininku padarytu darbu prasoma kreiptis i Svietimo skyr., buv. Darbos Istaigos patalpose. Ypac atkreipiamas demesys isvykstantiems i uzjuri. Nes sie kad ir mazi dalykeliais primins musu tautodaile ir duos progos ir svetimiams pazinti musu mena.

SENSACINGA LIETUVIU TREMTINIŲ DEMONSTRACIJA NIUJORKE

- KUN! VACL. K A T A R S K I S AKTYVUS JOS DAIYVIS - GROMY-
KO SPRUKO PRO UZPAKALINES DURIS .

Vienas mūsų stovyklos gyventojas tik ką gavo iš JAV laisvės su Amerikos lietuvių laikraščio "Naujienos" s.m. kovo 6 d. straipsnio iskarpa, kuriame idetas iš JAV nuvykusių lietuvių sensacingos demonstracijos aprašymas, parodas, kad ir mažas tremtinių būrelis, suradęs atitinkama progą, gali didžiai pasitarnauti Lietuvos išlaisvinimo reikalui .

Cia tos iskarpos turinį pateikiame pažodžiui :

"NEW YORK, N.Y. kovo 5 d. - Vakar po pietų New Yorko centre, Rockefeller Plaza esančiuose milžiniškuose Radio City Rumuose, New Yorko Mokslo ir Pramonės Muziejaus Patalpose prasidėjo didelė sovietų valdžios suorganizuota paroda. Specialiai parinkti spvietu atstovai nori parodyti kulturingam pasauliui tą progresą, kuri per paskutinius 30 metų atliko sovietų mokslas ir pramonė.

Sovietų ambasada ir parodą rengėjai atidarymam pakvieta visa eile garbes sveciu. Ju tarpe buvo J.V. valdžios, savivaldybiu, pramonės, mokslo, universitetu ir spaudos atstovu. Garbes sveciu tarpe matesi ir Rijus Mizara, Brooklyne leidziamo komunistinio laikraščio redakcijos narys, keli lietuviski komunistai. Parodon atvyko didokas skaicius anglišku reporteriu bei fotografu.

Apie penkta valanda iš parodos atidarymo ceremonijas skubejo ivairiu imoniu ir istaigu atstovai, bet lygiai 5:45 p.m., 15 minuciu pries atidaryma, prie didziulio Rockefeller Center namo atsirado ir visai nelauktu sveciu burys. Tai buvo Pabalcio valstybiu trentiniai, daugiausia lietuviai ir estai, pasiryze pikietuoti sovietisko progreso paroda.

Gera organizuotas pikietininku burys nese vienuolika dideliu plakatu su sitokiais uzrasais :

"Mes protestuojame pries Sovietu Rusijos vykdoma zmoniu naikinima Baltijos valstybese !"

"Sovietiski smoguzdziai, salin is Lietuvos!"

"Mes reikalaujame islaisvinti Lietuva, Latvija ir Estija is Sovietu Vergijos !"

"Sovietiski smoguzdziai, salin is Estijos !"

"Mes protestuojame pries Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacija!"

Buvo plakatu ir su kitokiais uzrasais. Ypatingai is akis metesi vienas, ant kurio buvo nupiestas sovietiska ranka, pasrucusi nekaltu Pabalcio gyventuju krauju.

Lygiai penkta valanda prie Radio City namu atvaziavo Alexander Paniuskin, Sovietu Sąjungos ambasadorius Vashingtone. Tuoju jį apsupo laikraščininkai, fotografai. Jie norėjo padaryti parodos atidaryman sygiuojancio ambasadoriaus nuotraukas. Bet sovietu diplomatas apsidairė, pasisiūrejo į pikietininkus, paskaitė kai kuriuos užrašus ir nuskubėjo į vidų.

Netrukus prie didžiulio dangoraižio atvyko ir Andrei Gromyko, sovietu atstovas Jungtinese Tautose. Kartu su juo atvaziavo visa rusiškoji svita. Ten buvo ivairūs patarėjai, sekretoriai ir tarptautinės organizacijos komitetu nariai. Laikrastininkai norėjo pasikalbėti, o fotografams rupejo padaryti kelias nuotraukas, bet jiems nepavyko.

Gromyko išlipo iš automobilio ir apsidairė. Jis pasisiūrejo į plakate esancia kruvina sovietiska ranka. Gromyko moka angliskai. Jis pradėjo skaityti viena užrasa po kito. Laikrastininkai ir fotografai bande jį kalbinti, bet jis su nieku jau nenorėjo kalbėti. Fotograif prase sustoti ties dangoraižio durimis ir leisti padaryti nuotrauka, bet sovietu atstovas, pamates artejanti pikietininka su "Sovietiski smogsdziai, salin is Lietuvos!", tuoju move į vidų.

Pikietininkai sugadino sovietu pareigunu nuotaika, jie saukesi policijos pagalbos

Sovietu ambasadorius Paniuskin turejo atidaryti paroda, bet nelaukti pikietininkai ir ju plakatų užrasai sugadino rusu nuotaika. Jie nutare sauktis policijos pagalbos, prase uzdrausti kenkti sovietu "progresui", "smeizti sovietu mokslą ir pramone."

Rockefeller aiksteje buvo du policininkai pikietininku neliete, nes jie tvarkos nearde. Bet kai sovietu pareigunai saukesi pagalba i aikste atvyko pora automobiliu. Policijos kapitonas, pastebejes didoki buri smonių, susispietusių apie pikietininkus, jau buvo beduodas isakyma pikietininkus isvaikyti, organizatorius suimti, bet, priejes arciau prie pikietininku, sustojo. Ji mustebino nepaprasti pikietininkai. Policijos kapitono demesi atkreipe pikietininku eilese buvo du kunigai.

-Man teko visokiu pikietininku matyti, bet pikietuojancius kunigus pirma karta matau, -tare policijos kapitonas .

Pikietavo du lietuviski kunigai

Jis tuoju panoro visa reikala isaiskinti. Pasirodo, kad pikietininku tarpe buvo kunigas Vaclovas K a t a s k i s, vos pries pora dienu is Europos atvykes i New Yorka.

Kun. Katarskis turejo išvykti pas savo giminaiti, kun. Leona Praspaliu, gyvenanti Dayton, Ohio, bet jis neturejo laiko nuvažiuoti į nuolatine gyvenimo vietą.

Suzinojės, kad sovietų propagandistai rengiasi mulkinti amerikiečius apie nesamą progresą Sovietų Sąjungoje, jis nutarė prisidėti prie pikietininkų ir papasakoti komunistų naudojamą priemonę tariamam progresui siekti.

Kun. Katarskis komunistų buvo kankinamas

Laikrastininkai, patyrę, kad kun. Katarskis neseniai atvyko iš Europos, tuojau pradėjo teirautis.

Pasirodo, kad kun. Katarskis pirmos sovietų okupacijos metu cėkistai buvo suėmęs.

NKVD agentai ilgai jį tardė ir laike kėlėme, tardymo metu jį kankino, bet jam pavyko pabėgti.

Aiskina komunistų "prograsą" Babaltyje

New Yorko laikrastininkai turejo progos išgirsti iš pikietininkų apie "prograsą", kuri rusai padarė Pabaltijo valstybėse.

Jiems buvo nupasakoti sovietų valdymo metodai, duoti skaitmenys apie prievartos darbams išvežtus žmones, apie turtų plesimą ir žudynes.

Policija, išklausiusi pikietininkų, atsisakė juos vyti nuo parodos namų. Tokiu būdu pikietininkai sovietų parodą pikietavo 4:45 iki 5:40 p.m.

Garbės svečiai gavo informaciją

Pradžioje niekas neatkreipė dėmesio į gražią panelę, stovintią prie didžiausio aukšto dangoraizio durų. Kiekvienam sovietų parodon skubanciam žmogui ji iduodavo spausdintą lapelį. Dauguma manė, kad ji yra sovietų sėdinti tarnautoja, kuri iteikia suruostos parodos programą.

~~XXXXXXXXXXXX~~ Tikslai vėliau išaiskinta, kad ji dalino specialiai baltiečių paruosius lapelius. Lapeliuose buvo aiskinami būdai, kuriais komunistai siekia "prograsą", sovietų vartojamos valdymo priemonės ir t.t.

Sovietų garbės svečiams iteikta lapelį pasirasė šie tremtiniai: Dr. Kazys Viltis, prof. Vytautas Liaudis, dr. Gediminas Kova, Birutė Tautietė Gražina Laisvė.

Laikrasciai aprasė pikietininkus

Andrei Gromyko, pasibaigus oficialoms atidarymo ceremonijoms, norejo skubėti namo. Jis kimstelejo nosi laukan pro didžiąsias duris, pastebėjo pikietininkus, ir nedrįso eiti laukan.

Sovietu atstovas Jungtinėse Tautose pasuko atgal ir is "progreso" parodos isdume pro užpakalines duris.

Jis bijojo, kad fotografai nepadarytu nuotraukos su plakatuose irasytais lozungais.

"New York Times" idejo zinute apie sovietu paroda ir pikietavusius baltiecius. "Herald Tribune" idejo zymiai ilgesne zinia, kurioje pasakoja, kad pavergtu Pabalcio tautu atstovai protestuoja pries krauju ir kanciomis padaryta progressa Sovietu Sajungoje.

Radijas kalbejo apie Baltieciu protesta

Beveik kieviena New Yorko radijo stotis paminejo sovietu paroda pikietavusius lietuvius ir estus.

Kada sovietu ambasadorius Paniuskinas ir kiti pareigunai parodoje gere vodka, tuo paciu metu pikietavo 30 zmoniu, protestuojanciu pries ziauria Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacija, sake i dijas .

Spauda, radijas kalbejo apie pikietininkus

Vakare per didziasias radijo stotis (WOR, WABC) keliais atvejais nusidejo pranesimai : "Kai ambasadorius Paniuskin savo svecius vaisino ikra ir vodka, jo paroda pikietavo "nekviesti sveciai" -30 Lietuvos tremtiniu, kuriuos rusai isgujo is tevynes."

Ta pacia zinia radijo pranesėjai kartojo kovo 5 d. Parodos atidarymo aprasymuose didzioji spauda - "N.Y. Times", "N.Y. Herald Tribune", "N.Y. World Telegram" ir kt. paminejo ta lietuviu demonstracija pries "melu paroda."